

[Indenrigsministeren.]

ting at fremsætte *forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.*

Nærværende lovforslag er udarbejdet efter samme retningslinjer som de senest vedtagne indfødsretslove, d. v. s. at der i et særligt afsnit er optaget de personer, der søger om erhvervelse eller bevarelse af indfødsret uanset bestemmelserne i lov nr. 379 af 12. juli 1946.

Det foreliggende lovforslag omfatter i § 1 193 personer, der søger dansk indfødsret ved naturalisation, og i § 2 1 person, der omfattes af den fornævnte lov fra 1946; vedkommende, der på grund af denne lov har været udelukket fra automatisk at erhverve dansk indfødsret, søger nu om at blive stillet, som om 1946-loven ikke havde eksisteret, for så vidt angår den pågældende.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige og hurtige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Iver Poulsen): På partiet de uafhængiges vegne har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ministres strafansvar.*

Det drejer sig i realiteten om en genfremsættelse — med visse præciserende ændringer og tilføjelser såvel i lovteksten som i bemærkningerne hertil — af det forslag, som vi fremsatte i sidste folketingsår den 14. marts 1963, Folketingstidende 1962-63, tillæg A. sp. 1553.

Jeg kan derfor indskrænke mig til at henvise til min skriftlige fremsættelse af det tidligere forslag, tidenden sp. 4235, og til bemærkningerne til det hermed genfremsatte forslag. Ændringerne heri skyldes bl. a. hensyntagen til visse af den højtærede justitsministers udtalelser, særlig i ministerens redegørelse af 27. maj d. å. til det nedsatte udvalg. Vore bemærkninger til denne redegørelse er tilstillet det pågældende udvalg.

Vi regner med, at et tilsvarende udvalg vil få vort hermed fremsatte forslag til behandling, og at de nævnte bemærkninger til justitsministerens redegørelse vil blive overgivet til et kommende, nyt udvalg.

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af *Albertsen* til handelsministeren (26. september 1963):

„Vil handelsministeren overveje en ændring af lukkelovens bestemmelser vedrørende jernbanekioskers åbningstid og vareudvalg, således at rettighederne opretholdes for de hidtidige jernbanestationers kiosker uanset de pågældende baners nedlæggelse, og samtidig ligestille kiosker ved færgelæjer og havne hermed?“

Handelsminister *Barnsgaards* svar (2. oktober 1963):

Den adgang, der i lukkelovens § 4 c er givet kiosker på jernbanestationer til i den almindelige lukketid at forhandle varer inden for et større vareområde end de almindelige i lukkelovens § 4 b omhandlede kiosker, er begrundet i hensynet til det rejsende publikum, og når jernbanen nedlægges, falder således motiveringen for det særlige vareområde bort. En almindelig adgang for de personer, der hidtil har drevet jernbanekiosker på sådanne stationer, til at fortsætte kioskvirksomhed med udvidet vareområde vil vel ikke altid være naturlig, og jeg antager, at de tilfælde, det ærede medlem sigter til, særlig er tilfælde, hvor den pågældende kioskvirksomhed opretholdes i vedkommende stationsbygning, og hvor denne bygning fortsat tjener trafikale formål f. eks. som rutebilstation. I så fald kunne der være en vis begrundelse for ikke at beskære de bestående rettigheder, men det synes på den anden side vanskeligt at stille sådanne kiosker bedre end kiosker på andre rutebilstationer.

Spørgsmålet om at udvide regler om jernbanekiosker til også at gælde kiosker på rutebilstationer har tidligere været fremme, og lukkelovskommissionen af 1938 fremsatte forslag om, at politiet med kommunalbestyrelsens tilslutning kunne give adgang til sådant kiosksalg på centralstationer for rutebiler. Lukkelovsudvalget af 1947 anså imidlertid en sådan regel for betænkelig under hensyn til, at rutebilstationer i almindelighed næppe er så skarpt afgrænsede fra offentlige gader og pladser, som det i reglen er tilfældet med jernbanestationer, og den

[Handelsministeren.]

udvidede bestemmelse blev derfor ikke optaget i den gældende lukkelov.

Den fortsatte nedlæggelse af jernbanelinjer og den stadig stigende rutebiltrafik kan måske medføre et ændret syn på dette forhold, og jeg vil derfor gerne nærmere overveje muligheden for en eventuel udvidelse af de gældende regler om jernbanekiosker.

Med hensyn til kiosker ved færgelejer og havne gør jeg opmærksom på, at kiosker på færger efter den gældende lov er sidestillet med jernbanekiosker, og at hensynet til de rejsende således til en vis grad er imødekømt. Ikke desto mindre kan vel også kiosker på færgelejer have betydning til betjening af det rejsende publikum, og jeg er derfor villig til også at lade disse indgå i mine overvejelser.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministre.

Af *O. Mathiasen* til indenrigsministeren:

„Agter ministeren at udvirke, at atomoplysningsudvalgets redegørelse for atomvåbenproblemer — betænkning nr. 334 — i en populariseret form bliver tilstillet samtlige husstande?“

O. Mathiasen: Jeg er overbevist om, at den betænkning, som for nylig er udsendt fra regeringens atomoplysningsudvalg, er blevet og vil blive studeret af mange medborgere og selvfølgelig ikke mindst af alle ærede medlemmer af det høje ting. Det fremgår af denne redegørelse, at det nu ikke mere kan betragtes som rædselspropaganda, hvilket Kampagnen mod Atomvåben ofte er blevet beskyldt for at føre, når der i denne betænkning blandt andet fremføres den kendsgerning, at stormagterne i dag råder over 66.000 millioner tons trotylsprængstof, d.v.s. ca. 20 t for hver beboer på denne klode, at kernevåbnenes antal i hele verden anslås til ca. 100.000, at forsvar mod kernevåben stort

set er umuligt, at en kernevåbenkonflikt kan opstå ved et uheld eller ved et enkelt menneskes vanvittige handling, at der under en eventuelt kommende krig er stor „trolighed“ — som det hedder i betænkningen, et ord, som ikke findes i nogen dansk ordbog — stor trolighed for radioaktivt nedfald over Danmark, at der er trolighed for, at der kan ske kernevåbenangreb mod militære mål her i landet, og at der er trolighed for brintbombeangreb mod København.

Jeg har den opfattelse, at den helt rigtige konklusion af de kendsgerninger, eller jeg skulle måske hellere sige de antagelser og muligheder, som atomoplysningsudvalget anser for realistiske og mulige, måtte være, at regering og folketing hurtigst muligt gik i gang med at afruste vort land, eller at man i det mindste omgående sørgede for, at alle militære anlæg blev fjernet fra de tæt beboede områder, specielt København og andre store byer.

Jeg kan godt sige, at det er mit livs største ønske, at denne mulighed blev realiseret i min egen levetid. Men da jeg i hvert fald i øjeblikket må se bort fra denne mulighed, har jeg med mit spørgsmål til den højtærede indenrigsminister villet pege på noget andet, som i hvert fald ikke vil kunne betragtes som utopisk eller urealistisk, nemlig at befolkningen i videst muligt omfang bliver gjort bekendt med de værdifulde oplysninger og betragtninger, der foreligger i atomoplysningsudvalgets redegørelse. Jeg ved meget vel, at dette i nogen måde allerede er sket. Betænkningen kan købes i boghandelen, kun trykt i et meget lille oplag. Der har været en pressekonference om sagen, og der har været nogen omtale i presse og radio, hvor bl. a. den højtærede indenrigsminister selv fremsatte udtalelser.

Efter min mening er dette dog ikke tilstrækkeligt. Hele denne vigtige sag er stort set allerede taget af dagsordenen i den offentlige debat; den er næsten glemt, således som det så tit går; ting, der er fremme i dag, er glemt i morgen. Jeg mener, at dette forhold er forkert, og at denne sag må frem i

[O. Mathiasen.]

søgelyset igen. Jeg har den opfattelse, at ligesom en læge i de allerfleste tilfælde bør sige den absolutte og nøgterne sandhed til sine patienter, således bør hele befolkningen gøres bekendt med de kendsgerninger, der foreligger om atomproblemerne, og de farer, der truer, selv om eller vel snarere fordi netop disse ting er så alvorlige, som tilfældet er. Det er derfor, jeg har stillet mit spørgsmål til den højtærede indenrigsminister.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): Den konklusion, det ærede medlem drog af den betænkning, der er fremkommet fra atomoplysningsudvalget, skal jeg på nuværende tidspunkt ikke kommentere, men kan i anledning af det spørgsmål, det ærede medlem har stillet vedrørende atomoplysningsudvalgets redegørelse for atomvåbenproblemer — en redegørelse, som i øvrigt er tilsendt samtlige ærede medlemmer i denne sal — meddele, at en populariseret form vil blive tilstillet samtlige husstande.

Indledningsvis vil jeg gerne sige, at det efter min opfattelse er en aldeles fortræffelig, sober og klar redegørelse, som vi har fået fra atomoplysningsudvalget om alle de mange og komplicerede problemer, som knytter sig til hele dette spørgsmål. Jeg lægger derfor vægt på at understrege, at når spørgsmålet om en popularisering rejses, kan det ikke opfattes som en kritik af det arbejde, udvalget præsterede, men tværtimod som en understregning af, at dette arbejde er så værdifuldt, at det er ønskeligt at gøre det tilgængeligt for en så vid kreds som muligt. For det må jo erkendes, at redegørelsen — selv om man har bestræbt sig for at gøre den så enkel som muligt, netop på grund af at de komplicerede problemer er af en sådan karakter — ikke kan siges at være let tilgængelig for alle.

Efter at redegørelsen er udkommet, er der da også fra en række forskellige organisationer rettet henvendelse til regeringen om at drage omsorg for en videre udbredelse af de tanker, der er nedfældet i redegørelsen, og i en så populær form, at den vil blive tilgængelig for vide kredse i befolkningen.

I overensstemmelse med den idé, der lå bag nedsættelsen af atomoplysningsudvalget, er regeringen indstillet på at søge

udvej for, at en sådan popularisering af redegørelsen gennemføres; og som jeg har oplyst over for pressen i forbindelse med udsendelsen af udvalgets redegørelse, agter jeg i nær fremtid at tage en drøftelse med atomoplysningsudvalget vedrørende spørgsmålet om dette udvalgs eventuelle fortsatte virksomhed, herunder også det af det ærede medlem rejste spørgsmål om en popularisering af betænkningen, idet det må være en selvfølge, at et sådant arbejde kan godkendes af atomoplysningsudvalgets medlemmer. Under hvilken form et referat af udvalgets betænkning vil kunne udsendes, må for det første bero på denne forhandling med udvalget; men dernæst vil jeg gerne understrege, at jeg ikke er overbevist om, at det vil være hensigtsmæssigt og økonomisk forsvarligt at udsende den til samtlige husstande. Der findes også andre måder, hvorpå man kan gøre en sådan fremstilling let tilgængelig for enhver, som måtte have interesse derfor.

Jeg håber, at forhandlingerne med atomoplysningsudvalget vil føre til et positivt resultat, således at det videre arbejde kan iværksættes snarest muligt.

O. Mathiasen: Jeg er i stand til i det store og hele at takke den højtærede minister for svaret, selv om det vel ikke i alle måder imødekommer det, jeg kunne ønske mig. Jeg deler ganske ministerens opfattelse, at redegørelsen fra atomoplysningsudvalget i høj grad er en sober — ja, jeg vil ikke sige en særlig klar redegørelse, i hvert fald ikke for menigmand, men altså en sober redegørelse. De bemærkninger, jeg har fremsat, skal absolut ikke opfattes som en kritik af betænkningen, som jeg selv synes er storartet.

Det svar, jeg har fået, er måske nok ikke helt tilfredsstillende. Jeg fik ikke rigtig klaring på, hvordan man havde tænkt sig at få betænkningen populariseret, og især hvordan man har tænkt sig at få den udsendt i en kort og populariseret form til større dele af befolkningen, men det er måske ikke muligt for ministeren at sige det i øjeblikket. Der er i høj grad problemer og ting i denne betænkning, som egner sig til at blive tilstillet hele befolkningen eller i hvert fald så store dele af den som muligt,

[O. Mathiasen.]

især i det første afsnit om atomvåbenproblemer i det hele taget, om rustningskapløb og nedrustningsproblemer.

Jeg håber, at det på en eller anden måde vil blive muligt at få denne betænkning udsendt til så store dele af befolkningen som gørligt. Jeg vil gerne spørge den højtærede indenrigsminister, om han vil medvirke til, såfremt denne udsendelse bliver foretaget som her antydet, at få presse og radio til at beskæftige sig noget mere med spørgsmålet, således at det kan foreligge så klart oplyst for befolkningen som overhovedet muligt. Det vil være af stor vigtighed.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): Jeg kan på nuværende tidspunkt ikke fortælle det ærede medlem og det høje ting, hvordan formen for udsendelsen af denne pjece skal være, men lad det ligge klart, at det er tanken, at den skal udsendes i så stort oplag, at alle, der har interesse deri, kan få den. Jeg kan også godt give udtryk for over for det ærede medlem, at det er min agt, når jeg skal forhandle med atomoplysningsudvalget, at vi også dér drøfter, om det er muligt, og da under hvilken form vi kan få disse spørgsmål belyst både i fjernsyn og radio.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Aksel Larsen** til udenrigsministeren:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give folketinget om indholdet af den NATO-aftale eller — jævnfør ministerens skriftlige svar på mit spørgsmål af 18. september — de gældende regler for tildeling eller ikke-tildeling af visa til statsborgere i Den tyske demokratiske Republik, der måtte ønske at besøge Danmark?“

Aksel Larsen: Den 18. september i år stillede jeg et skriftligt spørgsmål til den højtærede udenrigsminister. Spørgsmålet lød således:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give folketinget om den NATO-aftale, i medfør af hvilken der er nægtet visum til Bert Brecht-ensemblet fra Theater am Schiffbauerdamm i Berlin?“

Jeg kendte naturligvis ikke andet til denne aftale, end hvad der havde stået i aviserne, hvor lederen af fremmedpolitiet meddelte, at der eksisterede en sådan aftale, og at det var i medfør af denne aftale, visum var nægtet, men at fremmedpolitiet ikke havde med sagen at gøre; den lå i udenrigsministeriet.

Jeg modtog, dateret den 24. september, et svar fra udenrigsministeriet, underskrevet af den fungerende udenrigsminister, den højtærede statsminister. I dette svar fik jeg at vide, at baggrunden for begrænsningerne i rejsesamkvemet med Østtyskland var den ulyksalige mur, der er rejst gennem Berlin, og at der er blevet skudt flere mennesker ved denne mur. Nu har jeg altid ment, at det er yderst forkasteligt, at denne mur er blevet bygget, og jeg kan ikke finde det andet end forkasteligt, at man skyder folk ved muren. Men det var ikke det, jeg havde spurgt om. Jeg havde spurgt: hvad står der i den aftale?

I svaret stod yderligere, at i anledning af den konkrete sag med Bert Brecht-ensemblet mente udenrigsministeren, at man måtte se at få gjort noget, så Bert Brecht-ensemblet kunne komme hertil, eventuelt ved en ændring af de gældende regler, således at der åbnes muligheder for f. eks. kunstnerisk og videnskabeligt samkvem. Det glæder mig, at regeringen er kommet til det resultat, at man må åbne muligheder for et sådant samkvem, men jeg tillader mig at sige, at det er heller ikke det, jeg har spurgt om.

Jeg har spurgt: hvad står der i den aftale eller — sådan som det hedder i udenrigsministeriets svar — de gældende regler? Hvad er det for en aftale, hvad er det for regler, som folketinget ikke hidtil er blevet underrettet om, og som den danske regering føler sig bundet af?

Formanden: Den højtærede statsminister vil svare på udenrigsministerens vegne.

Statsministeren (J. O. Krag): For at rejse fra Østtyskland kan indrejse her i landet, må de være i besiddelse af sædvanligt dansk visum. Normalt vil et sådant visum blive indføjet i passet, som den pågældende udenlandske statsborger har med

[Statsministeren.]

sig. Det kan ikke gøres i dette tilfælde, idet Danmark som bekendt ikke anerkender det nuværende østtyske regime og derfor ikke kan indføre visa i et pas for borgere fra dette land. For desuagtet at gøre det muligt for rejsende fra Østtyskland at komme til Danmark er der truffet en ordning, hvorefter de allierede gennem et paskontor i Berlin efter ansøgning udsteder særlig rejselegitimation til brug for sådanne rejser, de såkaldte kontrolrådspas.

Efter at — som det ærede medlem udtrykte sig, vistnok som et citat fra mig selv — den ulyksalige mur var en kendsgerning, indførte man i dette allierede paskontor en vis stramning, sådan at vi kunne konstatere, at der blev givet færre af disse kontrolrådspas end tidligere. Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Aksel Larsen er ganske enig i at beklage eksistensen af muren, og at de episoder, der er forekommet ved muren, også påkalder hans harme, og jeg må da også gå ud fra, at han er enig i, at der må være en ret for de vestlige lande til at give udtryk for deres solidaritet over for ofrene for denne politik. En begrænsning af indrejsetilladelseerne må betragtes som noget overordentlig moderat.

Imidlertid er vi stødt på tilfælde, hvor vi fra dansk side må anse det for tvivlsomt, om det er rigtigt at nægte at udstede sådanne pas. Det gælder ikke alene, som det har været fremhævet, folk, der tager del i handelen, eller sportsfolk, som ligeledes har været nævnt, men det gælder også, som der senest har været konkrete eksempler på, folk fra kunstens og videnskabens verden.

Det er derfor, som jeg offentligt har givet udtryk for det, den danske regerings hensigt at rejse disse spørgsmål over for de andre NATO-lande for at forsøge at få gennemført sådanne lempelser i udstedelsen af kontrolrådspas, at man kan modtage rejsende af disse kategorier fra det østtyske område.

Aksel Larsen: Jeg bliver desværre nødt til at gentage spørgsmålet. Jeg håber ikke, det skal være nødvendigt, at jeg stadig væk skal ulejlige tinget med at stille det samme spørgsmål. Nu gør jeg det altså for tredje gang:

Det er offentligt meddelt fra lederen af

fremmedpolitiet, at der eksisterer en særlig aftale, truffet efter at muren var bygget. Den højtærede statsminister har i sit svar på udenrigsministerens vegne talt om særlige gældende regler, som også må antages at være indført, efter at muren er bygget. At der, før muren blev bygget, og efter at muren blev bygget, har eksisteret den ordning, at man skulle have kontrolrådspas, det er noget, vi ved; det er ikke noget nyt. Men før muren blev bygget, kunne teaterensembler, kunstnere og videnskabsmænd godt komme til den vestlige verden. Det, jeg spørger om, er: hvad er det for særlige gældende regler, som er kommet, efter at muren er bygget, og som den danske regering åbenbart retter sig efter? Jeg anmoder om, at tinget får oplysning om, hvad det er for regler.

Statsministeren (J. O. Krug): Det bliver jo nok umuligt at tilfredsstille det ærede medlem hr. Aksel Larsen. Jeg synes, at mit svar i og for sig var klart nok, og jeg tror, at man på basis af det svar, jeg her har givet, vil have forstået hele ordningens grundelse — som jeg forstår det ærede medlem er enig i — og også forstår, hvorledes ordningen fungerer, at murens oprettelse medførte en stramning, og at vi nu fra dansk side vil forsøge at udvirke, at et, jeg havde nær sagt verdensberømt teaterensemble som det, det ærede medlem omtalte, som ville opføre Bert Brechts stykker her i byen, kan få lejlighed til det, eller at en østtysk videnskabsmand, der har et legitimt, videnskabeligt begrundet ærinde, kan få lejlighed til at komme til landet.

Jeg tror, at der er almindelig tilslutning til, at dette forsøg bør gøres, og jeg vil altså håbe, at det må lykkes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Mose Hansen* til boligministeren:

„Agtter ministeren — og i bekræftende fald da hvornår — at ophæve forbuddet mod garagebyggeri?“

Mose Hansen: Ved bekendtgørelsen af 23. august 1963 om regulering af byggevirksomheden blev der givet tilladelse til at påbegynde og fuldføre ombygningsarbejder i tiden fra 1. oktober 1963 til

[Mose Hansen.]

1. april 1964, for så vidt omkostningerne ikke overstiger 50.000 kr. Når jeg nu over for den højtærede boligminister rejser spørgsmålet om lempelse af byggestoppet for garager, går jeg ud fra den nævnte bekendtgørelse, der ikke indeholder lempelser for garagebyggeriet.

Jeg betragter bekendtgørelsen som en indrømmelse af, at det tidligere ombygningsstop på 5.000 kr. ikke helt har virket efter sin hensigt, idet grænsen på 5.000 kr. blev omgået i mange tilfælde. Jeg må derfor betragte lempelsen af ombygningsstoppet som en erkendelse fra den højtærede boligministers side af, at de bestemmelser, der belægger byggeriet og erhvervslivet med stramme og snævre bånd, ikke kan overholdes. I henhold til bekendtgørelsen af 23. august 1963 opretholdes som allerede nævnt forbuddet mod bl. a. garagebyggeri, idet der kun kan udføres garagebyggeri, når garagen udføres af præfabrikeret materiale og udgiften ikke overstiger 2.500 kr.

En lov eller en bekendtgørelse bør være sådan, at folk forstår nytten deraf, og den næste betingelse må være, at den overholdes; ellers flyder det hele. I modsat fald må loven eller bekendtgørelsen hellere ophæves.

I det aktuelle tilfælde, forbuddet mod garagebyggeri, ser man nu alle mulige fiduser anvendt ved nybyggeri. Man opfører et stort hønsehus, hobbyrum eller udhus o. s. v., alt sammen på en garages størrelse, sætter en mindre dør i, og byggeriet godkendes af bygningsmyndighederne, efter at højt kvalificeret arbejdskraft, arkitekter og ingeniører, ved deres tegnebræt har ofret tid og kræfter på at finde på fiduser, så byggeriet kan godkendes med den tilbygning, som ikke er en garage, men dog til sin tid kan og skal anvendes til garage, når det gældende byggeforbud ophæves. Kører man i disse dage rundt i landet og ser på nybyggeriet, ser man overalt en garage, som ikke er en garage, med trædør, fastboltet vippeport og mur med en mindre dør i — alle mulige afskygninger af disse arkitektens opfindsomhed; men bilen står udenfor.

Man skulle ikke tro, at disse bestemmelser om forbud mod garagebyggeri er ud tænkt af voksne mennesker. Ideen har

selvfølgelig været den at begrænse garagebyggeri til fordel for boligbyggeri for at fremskaffe mere arbejdskraft og flere materialer til boligbyggeri. Det var jo for så vidt prisværdigt, men hvad er realiteterne? Det er, at disse udhuse, hønsehuse, hobbyrum o. s. v. på et eller andet tidspunkt skal undergå en ombygning og en rigtig garageport sættes ind. Derved påføres der i første række ejeren en udgift til materialer og arbejdskraft og i anden række tillige samfundet en udgift, idet der finder spild sted af materialer og arbejdskraft, som kunne have været anvendt på en mere rationel og hensigtsmæssig måde. Nationaløkonomisk er det spild af værdier, at de mange biler, der anskaffes, må stå på gaden i al slags vejr; garagen er der, men bilen må ikke køres derind. Derfor, højtærede boligminister, tillad, at der indsættes port i den garage, som efter loven ikke er nogen garage, så bilen kan komme ind, inden vinteren sætter ind, og giv for fremtiden tilladelse til garagebyggeri. Det vil ikke sluge mere arbejdskraft og mere materiale, end tilfældet er under de nuværende restriktioner. Nationaløkonomisk vil det være rigtigt, og samtidig undgås bygningsmyndighedernes uensartede fortolkning af bekendtgørelsen. Bilen er ved at blive et fast inventar; derfor må restriktionstagerne også på dette punkt forsvinde.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Jeg vil tro, at det ærede medlem generaliserer lidt for stærkt ud fra tilfælde som det, det ærede medlem nævnte.

Det var jo et led i det økonomiske forlig i sommeren 1962, at det blev vedtaget at gennemføre en stramning af den samlede byggeaktivitet, og det var vel naturligt, at også garagebyggeriet måtte bære sin del af denne neddæmpning, så meget mere som reglerne vedrørende garagebyggeri i høj grad var et problem, der blev drøftet med byggeerhvervene, med byggefagenes folk, før denne foranstaltning blev gennemført.

Det ærede medlem nævnte den skete udvidelse med hensyn til beløbsgrænsen: fra 5.000 kr. til 50.000 kr. Det er foreløbig en midlertidig foranstaltning, også efter indstilling fra byggeerhvervene, en ordning, der alene gælder for vinterhalvåret.

Der blev gennemført et totalt stop for

[Boligministeren.]

opførelse og opstilling af garager, men dette forbud, som det ærede medlem omtalte, blev lempet allerede i november måned sidste år, lempet meget væsentligt, og i dag er forholdet det, at formelt er der stop for opførelse af garager, men de undtagelser, der er gennemført, har bevirket, at garagebyggeriet langt fra ligger stille.

De regler, der gælder for garagebyggeri, der gennemføres uden byggerregulering, er for det første, at man frit kan opføre en garage, hvis den opføres præfabrikeret med ydervægge af tømmer, brædder eller anden tilsvarende lettere konstruktion, altså også de nye byggematerialer, der er fremkommet, eller hvis garagen opføres af ejeren selv. I så fald gælder disse regler ikke for materiale o. s. v., som jeg har nævnt. Det er en betingelse, at de samlede byggeomkostninger ikke overstiger 2.500 kr.

For det andet skal boligministeriet give tilladelse til garager, der opføres i tilslutning til enfamiliehuse, hvis ikke garagen betragtes som en konstruktiv del af huset, altså hvor garagen opføres i kælderetagen, eller byggeriet er at betragte som et samlet byggeri, altså en indbygget garage. Derimod gives der ikke tilladelse, hvis garagen camoufleres som udhus. Det må altså afgøres efter en vurdering i de enkelte tilfælde.

Jeg kan også nævne opførelse af carports, som kan opføres frit og er en byggeform, der har vundet betydelig udbredelse, allerede før der blev indført regulering af garagebyggeriet. Det er altså ikke noget, der, om jeg så må sige, er inspireret af de regler, der gælder for garagebyggeriets vedkommende.

De regler, jeg her har nævnt, for hvilke garager der i dag kan bygges frit, mener jeg har taget vidtgående hensyn både til bil ejere og til fabrikanter af de præfabrikerede garager. Reguleringen har i realiteten kun betydet, at man har skåret toppen af garagebyggeriet, d. v. s. det dyreste byggeri og de garager, som stiller de største krav til investering og arbejdskraft. Jeg har heller ikke hidtil haft indtryk af, at det er på dette område, byggerreguleringen har skabt de største problemer. Derfor tror jeg, at det camouflerede hønsehusbyggeri, som det ærede medlem omtalte, sikkert med den hjemmel, der er, de regler, der gælder, ud-

mærket vil kunne indpasses i det byggeri, jeg har nævnt, og inden for den nævnte omkostningssum.

Jeg synes ikke, tiden er inde til, at man for denne kategori af byggeri, indfører yderligere lempelser i reguleringen, men man bør efter min mening i første række koncentrere sig om det mere samfundsbetonede byggeri.

Mose Hansen: Jeg takker den højtærede boligminister for svaret. Det fremgår deraf, at det i vid udstrækning er tilladt at bygge garager. Jeg forstod det også sådan, at det i forbindelse med opførelse af enfamiliehuse er tilladt at bygge garager, når disse ligger i kælderetagen.

Men det, som mit spørgsmål i dag tog sigte på, var disse parcelhuse, hvortil man opfører garager. Der anvender man også af rent arkitektoniske grunde samme materiale, som huset er opført af, men det er der ingen tilladelse til, og så er det, at man på alle disse måder, som jeg skitserede, søger at omgå reglerne, hvilket medfører et stort materiale- og arbejdskraftspild. Det er her, jeg mener man især bør indføre lempelser.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 16 medlemmer til udvalget for forretningsordenen.

Valgt blev: *Carl Petersen, K. B. Andersen, Holger Eriksen, Poul Hansen (Grenå), Horn, H. Larsen (Bjerre), K. Axel Nielsen, Kirkegaard, Erik Eriksen, Thisted Knudsen, Axel Kristensen, Harald Nielsen, Thestrup, Poul Møller, Poul Sørensen og Aksel Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til udvalget til valgspørgsmål.

Valgt blev: *K. Axel Nielsen, Lis Groes, Boye Hansen, Erhard Jakobsen, Lund Jensen, Evald Kristensen, Th. Mikkelsen, Henning Rasmussen, Else-Merete Ross, Vagn Bro, Søren Andersen, Thisted Knudsen, Harald Nielsen, Hanne Budtz, Clausen (Olufskjær), Adolph Sørensen og Erik A. Jensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til finansudvalget.

Valgt blev: *Carl Petersen, Kaj Andresen, Ditlevsen, Dose, Gorrsen, Lysholt Hansen, Peter Jørgensen, Peter Kristensen (Ålborg), Grethe Philip, Henry Christensen, Damsgaard, Foged, From, Gottschalck-Hansen, Jørgen Jensen, Thestrup og Skræppenborg-Nielsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til lønningsudvalget.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Kaj Andresen, Jørgen Peder Hansen, Lysholt Hansen, Aage Knudsen, Axel Ivan Pedersen, P. A. Rasmussen, Robert Sørensen, Grethe Philip, Viggo Hauch, Alfred Bøgh, Thisted Knudsen, Ib Thyregod, Baagø, Erna Sørensen, Thestrup og Erik A. Jensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til indfødsretsudvalget.

Valgt blev: *Axel Ivan Pedersen, Bladt, Evald Kristensen, Th. Mikkelsen, Elna Syvertsen, Søgaard, Chr. Thomsen, Wingsøe, Jens P. Jensen, Søren Andersen, Vagn Bro, Ejnar Hansen, Peter Larsen, Clausen (Olufskjær), Clara Munck, Ellen Strange Petersen og Storgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til ombudsmandsudvalget.

Valgt blev: *Gustav Pedersen, K. B. Andersen, Frode Jakobsen, Waldemar Laurson, K. Axel Nielsen, Axel Ivan Pedersen, Astrid Skjoldbo, Søgaard, Kirkegaard, Vagn Bro, Erik Eriksen, Peter Larsen, Helga Pedersen, Asger Jensen, Ninn-Hansen, Poul Sørensen og Storgaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 2 medlemmer til at føre tilsyn med folketingets bibliotek.

Valgt blev: *Kolbjørn og Østergaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 9 medlemmer til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse.

Valgt blev: *Kaj Andresen, Boye Hansen, Bjørn Krogh, K. Axel Nielsen, Else-Merete Ross, Ejner Kristensen, Ib Thyregod, Edv. Jensen og Clara Munck.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet.

Valgt blev: *H. Larsen (Bjerre), Gorrsen, Ove Hansen, Egon Jensen, Bjørn Krogh, Th. Mikkelsen, Poul Nilsson, Astrid Skjoldbo, Axel Sørensen, Finn Poulsen, P. E. Eriksen, Ejner Kristensen, Johan Poulsen, Gottschalck-Hansen, Haunstrup Clemmensen, Marie Antoinette von Lowzow og Chr. Madsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg vedrørende atomenergikommissionens beretning m. v.

Valgt blev: *Carl Petersen, Gerholm, Erhard Jakobsen, Waldemar Laurson, Th. Mikkelsen, Poul Nilsson, Chr. Rasmussen, Hans Rasmussen, Aage Fogh, Per Federspiel, Foged, Axel Kristensen, Helga Pedersen, Knud Thomsen, Fanger, Reedtz-Thott og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til et udvalg til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Valgt blev: *K. B. Andersen* med stedfortræder *Lysholt Hansen*, *Holger Eriksen* med stedfortræder *Niels Matthiasen*, *Jørgen Peder Hansen* med stedfortræder *Søgaard*, *Frode Jakobsen* med stedfortræder *Andreas Hansen*, *Carl Petersen* med stedfortræder *Nina Andersen*, *Hans Rasmussen* med stedfortræder *Lis Groes*, *Henning Rasmussen* med stedfortræder *Chr. Thomsen*, *Kirkegaard* med stedfortræder *Axel Sørensen*, *Helge Larsen* med stedfortræder *Rimstad*, *Anders Andersen* med stedfortræder *Niels Eriksen*, *Erik Eriksen* med stedfortræder *From*, *Per Federspiel* med stedfortræder *Viggo Hauch*, *Axel Kristensen* med stedfortræder *N. Chr. Christensen*, *Poul Møller* med stedfortræder *Weikop*, *Jørgen Jensen* med stedfortræder *Ole Bjørn Kraft*, *Poul Sørensen* med stedfortræder *H. C. Toft* og *Aksel Larsen* med stedfortræder *Skræppenborg-Nielsen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg i henhold til folketingsbeslutning af 15. maj 1963 om undersøgelse af landbrugets erhvervsøkonomiske forhold.

Valgt blev: *Carl Petersen*, *K. B. Andersen*, *Holger Eriksen*, *H. Larsen* (Bjerre), *Chr. Rasmussen*, *Henning Rasmussen*, *Teichert*, *Chr. Thomsen*, *Aage Fogh*, *Jens Chr. Christensen*, *Anders Andersen*, *Niels Eriksen*, *Per Federspiel*, *H. C. Toft*, *Juul Madsen*, *Niels Ravn* og *Morten Lange*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.

Valgt blev: *K. B. Andersen* med stedfortræder *Hans Rasmussen*, *Holger Eriksen* med stedfortræder *Kaj Andresen*, *Andreas Hansen* med stedfortræder *Gorrsen*, *Poul Hansen* (Grenå) med stedfortræder *Kolbjørn*, *Horn* med stedfortræder *Lysholt Hansen*, *Frode Jakobsen* med stedfortræder *Nina Andersen*, *Gustav Pedersen* med stedfortræder *Niels Matthiasen*, *Carl Petersen* med stedfortræder *Chr. Thomsen*, *Helge Larsen*

med stedfortræder *Else-Merete Ross*, *Erik Eriksen* med stedfortræder *From*, *Anders Andersen* med stedfortræder *Niels Eriksen*, *Per Federspiel* med stedfortræder *Helga Pedersen*, *Axel Kristensen* med stedfortræder *Søren Andersen*, *Poul Sørensen* med stedfortræder *Thestrup*, *Poul Møller* med stedfortræder *Erik Kragh*, *Ole Bjørn Kraft* med stedfortræder *Marie Antoinette von Lowzow* og *Aksel Larsen* med stedfortræder *Morten Lange*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.

Valgt blev: *Carl Petersen* med stedfortræder *Lis Groes*, *K. B. Andersen* med stedfortræder *Niels Mørk*, *Nina Andersen* med stedfortræder *Lysholt Hansen*, *Kaj Andresen* med stedfortræder *Teichert*, *Holger Eriksen* med stedfortræder *Axel Ivan Pedersen*, *Horn* med stedfortræder *H. Larsen* (Bjerre), *Gustav Pedersen* med stedfortræder *Hans Rasmussen*, *Helge Larsen* med stedfortræder *Kirkegaard*, *Erik Eriksen* med stedfortræder *Damsgaard*, *N. Chr. Christensen* med stedfortræder *Thisted Knudsen*, *Harald Nielsen* med stedfortræder *Niels Eriksen*, *Johan Poulsen* med stedfortræder *Vagn Bro*, *Poul Sørensen* med stedfortræder *Marie Antoinette von Lowzow*, *Poul Møller* med stedfortræder *H. C. Toft*, *Thestrup* med stedfortræder *Knud Thomsen* og *Aksel Larsen* med stedfortræder *Chr. Madsen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til folketingets valutaudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 38).

Valgt blev: *K. B. Andersen*, *Dose*, *Lis Groes*, *Jørgen Peder Hansen*, *Peter Nielsen*, *Axel Ivan Pedersen*, *Hans Rasmussen*, *Henning Rasmussen*, *Helge Larsen*, *Erik Eriksen*, *Holmberg*, *Axel Kristensen*, *Anker Lau*, *Weikop*, *Havnstrup Clemmensen*, *Fanger* og *Skræppenborg-Nielsen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 15 medlemmer til folketingets sukkerudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 38).

Valgt blev: *Lis Groes, Lysholt Hansen, Lund Jensen, Viola Nørløv, Carl Petersen, Chr. Rasmussen, Chr. Thomsen, Axel Sørensen, Niels Eriksen, From, Johs. Hansen, Hanne Budtz, Niels Ravn, Poul Thomsen og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 9 medlemmer til det i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse omhandlede udvalg.

(Jfr. tidenden sp. 38).

Valgt blev: *Dose, Peter Nielsen, Hans Rasmussen, Robert Sørensen, Jens P. Jensen, Niels Eriksen, Foged, Weikop og Adolph Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til folketingets udvalg vedrørende bymæssige bebyggelser.

(Jfr. tidenden sp. 39).

Valgt blev: *Ditlevsen, Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Kai Jensen, Aage Knudsen, Th. Mikkelsen, Peter Nielsen, P. A. Rasmussen, Helge Larsen, Jens Chr. Christensen, Axel Kristensen, Peter Larsen, Finn Poulsen, Fanger, Gottschalck-Hansen, Adolph Sørensen og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 11 medlemmer til udvalget angående det civile beredskab.

(Jfr. tidenden sp. 39).

Valgt blev: *K. B. Andersen, Ove Hansen, Horn, Frode Jakobsen, Axel Ivan Pedersen, Helge Larsen, Erik Eriksen, Vagn Bro, Ellen Poulsen, Erik Kragh og Thestrup.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til folketingets toldudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 39).

Valgt blev: *Jørgen Peder Hansen, Albertsen, K. B. Andersen, Lis Groes, Helge Nielsen, Peter Nielsen, Hans Rasmussen, Henning Rasmussen, Helge Larsen, Harald Nielsen, Holmberg, Axel Kristensen, Anker Lau, Poul Møller, Jørgen Jensen, Weikop og Aksel Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Frode Jakobsen.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Frode Jakobsen.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Forretningsfører Henrik Heie vil heretter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Hougaard.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Hougaard.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Overbetjent Lykke Jørgensen vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Henry Christensen, Ninn-Hansen, Haunstrup Clemmensen, Erik Eriksen, P. E. Eriksen, Viggo Hauch, Asger Jensen, Axel Kristensen og Poul Møller har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Henry Christensen): Jeg har herved den ære at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer.

Lovforslaget er identisk med det i forrige folketingsår fremsatte lovforslag. Dette forslag blev efter første behandling henvist til udvalgsbehandling. Om denne henvises til den af udvalget ved folketingsårets slutning afgivne beretning.

Det fremgår heraf, at en meget stor del af besvarelserne af de i udvalget til ministeren stillede spørgsmål fremkom så sent, at endelig behandling af lovforslaget ikke var mulig.

Under udvalgsarbejdet har der været fremdraget synspunkter, der efter forslagsstillerens opfattelse kunne begrunde enkelte yderligere ændringer i den bestående funktionærlov eller en ændret formulering af de foreslåede bestemmelser. Da udvalgsarbej-

det imidlertid som anført ikke kunne tilendebringes inden folketingsårets slutning, har forslagsstillerne anset det for rigtigt at genfremsætte lovforslaget i den oprindelige skikkelse, idet forslagsstillerne fortsat vil være indstillet på forhandling.

Formanden: Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 15. oktober kl. 14 med følgende dagsorden:

- 1) Valg af 1 medlem til ligningsrådet (i stedet for Jørgen Jørgensen (Ullerup)).
- 2) Valg af 1 medlem til landsnævnet vedrørende omnibus- og fragtmandskørsel (i stedet for Jørgen Jørgensen (Ullerup)).
- 3) Forhandling om statsministerens redegørelse ved folketingsårets åbning.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den pågældende uge.

Mødet hævet kl. 13⁵².

3. møde.

Tirsdag den 15. oktober kl. 14.

Formanden: I skrivelse af 10. oktober meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i skifteloven og forslag til lov om ændring i lov om handel med samt tilvirkning og besiddelse af våben m. v.

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme og forslag til lov om ændring i lov om bunden opsparing for skatteåret 1963-64.